

ของฝากจาก พระเทพญาณโมลี วัดตานีนรสโมสร ปัตตานี

เรื่องความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด
วิชาเรียนรอบรู้ ท่วมหัว
แต่ไม่อาจพาตัว รอดได้
เหตุเพราะเที่ยวเมาเมี้ยวประมาท
มัวอบายมุขไซ้ร้ ย่อมเพี้ยนภิญโญ
วิชา (ไทย) วิชา (บาลี) วิทยา
(สันสกฤต) แปลว่าความรู้ เป็นคุณสมบัติประจำตัวของมนุษย์และสัตว์ จักสำเร็จได้เพราะความพอใจ ความเพียร ความสนใจ และความชำนาญ แต่ต้องอาศัยความประพฤติและศีลธรรม จึงจะนำไปสู่ความรุ่งเรืองชัชวาล ดังคำว่า ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ มิฉะนั้นจะนำไปใช้ในทางที่ผิด ก็จะกลายเป็นโทษอย่างมหันต์ ดังคำว่า ผู้รู้ชั่วเป็นผู้ฉิบหาย ดังเรื่องจะนำมาเล่าให้ฟัง ดังต่อไปนี้

เมื่อสมัยก่อนพุทธกาลนานมาแล้วในเมืองพาราณสี ประเทศอินเดีย ยังมีเศรษฐี ๒ คู่เมีย มั่งคั่งด้วยทรัพย์สมบัติข้าทาส วัวควายช้างม้า เงินทอง เพ็ชรนิลจินดา แต่ว่ามีลูกชายอยู่คนเดียว จึงมีความรักดุจดวงตาซ้ายขวา เป็นธรรมดาจึงปล่อยให้ลูกทำอะไรตามอำเภอใจเสมอ จนกลายเป็นนิสัยยี้ว่าเหมือนยี้ๆ ครั้นเมื่อโตเป็นวัยรุ่นก็สำเร็จการศึกษาชั้นสามัญจึงมอบเงิน ๑๐๐๐ กหาปณะ สมุดข่อย ๑๐๐ เล่ม ดินสอดแก้ว ๑๐๐ เล่ม พร้อมด้วยอาหารนมเขน เสื้อผ้าแพรพรรณต่าง ๆ
๑๔ รุสมิแล

สิ่งของเหล่านี้บรรทุกหลังช้างมีควาญช้าง ๒ คน ควบคุมไป ส่วนลูกชายนั้นจัดพี่เลี้ยงคนหนึ่งให้ขี่ช้างอีกเชือก ๑ แล้วส่งไปเรียนวิชาศิลปศาสตร์ ณ เมืองคักศิลา ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัย (คัชเมียร์) ในสำนักอาจารย์ต่าง ๆ ตามความพอใจและความเห็นชอบของพี่เลี้ยงแล้วให้อิวาทเป็นคหบดีเคื่อนใจ
คนดีมิใช่ด้วย มีทรัพย์
มิใช่ด้วยการนับ ขาดิเชื้อ
ดีด้วยวิชา กับ ประพฤติ ชอบนา
กับอีกศีลธรรมเกื้อ ส่งให้เคื่อนใจ
แล้วให้ศีลให้พรว่า “จงไปเล่าเรียนวิชาให้สำเร็จ และกลับมาโดยสวัสดิ์” ด้วยไมตรีจิตของพ่อแม่ทั้งหลาย ฝ่ายลูกชายพร้อมด้วยพี่เลี้ยงและควาญช้างก็พากันกราบพ่อแม่และอุทิศมิตร รับโอวาทและพรแล้ว พากันขี่ช้างสืบหาอาจารย์ผู้ทรงความรู้ต่าง ๆ ตามนิคมชนบทนั้น ๆ ไปจนถึงนครคักศิลาได้เรียนวิชาต่าง ๆ จนเป็นที่พอใจนานถึง ๗ ปี จนหมดสมุดข่อย ๑๐๐ เล่ม และดินสอดแก้ว ๑๐๐ เล่ม ที่พ่อแม่มอบให้ไป จึงปฤกษากันว่า บัดนี้เราเรียนสรรพวิชามากมาย ถ้าจะเอาสมุดข่อยมาวางตั้งซ้อนกัน ก็จะมีคามสูงจนท่วมหัว สมควรจะกลับคืนสู่บ้านเมืองของเราได้แล้ว จึงได้พากันเดินทางกลับเมืองพาราณสี โดยรอนแรมมาตามลำดับ

วันหนึ่ง ลูกชายเศรษฐีกับพี่เลี้ยงขี่ช้างมาข้างหน้า ควาญช้าง ๒ คนขี่ช้างบรรทุกสรรพตำราตามมาข้างหลัง ถึงหมู่บ้านชวานาแห่งหนึ่ง เห็นสตรีสาวสวยขึ้นถือภาชนะคักน้ำอยู่ริมบ่อน้ำข้างทาง ห่างจากหมู่บ้านพอมองเห็นกัน ลูกชายเศรษฐีจึงบอกพี่เลี้ยงว่า “พี่ ๆ ดูดอกกุหลาบป่าดอกนั้นชิวสวยเหลือเกิน” ฉนั้นจะลงไปเด็ดมาดมเดี๋ยวนี้ พี่เลี้ยงจึงห้ามว่า “ที่นั่นบ้านป่าคนดุร้าย น่องอย่าลงไป ประเดี๋ยวจะเกิดเรื่องใหญ่” ยิ่งว่าเหมือนยี้ๆ เพราะเป็นนิสัยสันดานที่เคยชินมา จึงลงจากหลังช้างเดินตรงไปที่หญิงสาวสวยยืนอยู่ พลาถกล่าวว่า “น้องคนสวยจ้า ฉนั้นเดินทางจากนครคักศิลาจะไปนครพาราณสี มีความกระหายน้ำเหลือเกิน ขอน้ำให้ดื่มหน่อยซิ “ธรรมดาหญิงสาวชาวชนบท มีวัฒนธรรมไม่เคยได้ยินคำกล่าวเช่นนั้น พี่ ๆ กับผู้มีโชฎิยามิตร ก็มีความละอายและเกิดหมั่นไส้ จึงได้ขึ้นภาชนะคักน้ำส่งให้แล้วกล่าวว่า “กระหายน้ำ ก็ไปตักน้ำในบ่อดื่มเอง” ลูกชายเศรษฐี เคยเรียนตำหรับตำราว่า “ปากว่า มือถึง” แทนที่รับภาชนะกลับจับมือหญิงสาวดึงเข้ามาจะ.....? หญิงสาวผู้นั้นก็ร้องสุดเสียงว่า “ช่วยด้วย ช่วยด้วยช่วยด้วย” ชาวบ้านได้เสียงนั้น ต่างก็พากันจับศาดราวุธลงจากเรือนจะมาก็